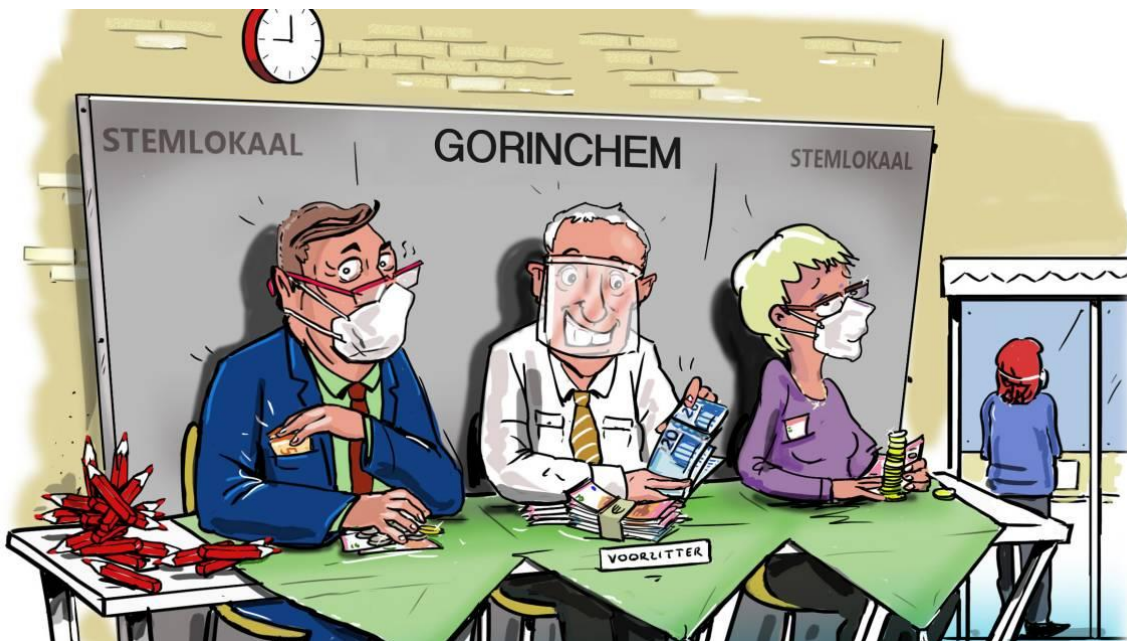


Op internet of in de krant kom je ze vaak tegen: cartoons of 'spotprenten', zoals ze ook wel eens genoemd worden. Het gaat dan om een grappige tekening, soms ook met onderschrift, die dan vaak gebruikt wordt om commentaar of kritiek te geven op de gebeurtenissen of trends in de maatschappij. Het kan gaan om een 'karikatuur', waarbij iemand wordt getekend op een overdreven manier, of er wordt bijvoorbeeld een situatie getekend waarin het commentaar wordt verwerkt. In deze opdracht ga jij zelf een cartoon maken aan de hand van een artikel uit de krant.

Om je een idee te geven van hoe een cartoon eruit kan zien gaan we er eerst een paar bekijken.



Bron: AD, 08-12-2020

Kijk goed naar de bovenstaande cartoon. De krantenkop die hierbij hoorde is 'Gemeenten zoeken extra hulp voor verkiezingen 2021 en dat hoef je niet voor niets te doen'.

- 1) Leg uit op welke manier deze kop past bij de cartoon. Hoe kun je zien wat er bedoeld wordt met de krantenkop aan de hand van de cartoon?

## FOKKE & SUKKE HEBBEN HET HELE WEEKEND GEDEMONSTREERD

WIJ GAAN VOLGENDE  
ZOMER WÉÉR NAAR  
UNMUTE US!

WAS ECHT  
HELEMAAL  
TE GEK!



Bron: NRC, 2021

Bekijk de bovenstaande cartoon. Deze cartoon hoort niet bij een krantenartikel, maar geeft door de tekening en de korte beschrijving commentaar op een gebeurtenis. Het gaat hier over de protestmars 'Unmute us'. Deze protestmars was georganiseerd door mensen die festivals organiseren. Ze demonstreerden tijdens de corona crisis tegen het strenge corona beleid van de overheid voor de evenementenbranche.

2) Wat is de boodschap van deze cartoon?

Zoals je in je boek gelezen hebt spelen in de media verschillende selectiecriteria een rol. Zo ook bij cartoons.

3) Bedenk een reden waarom de selectiecriteria 'actualiteit' en 'uitzonderlijkheid' belangrijk kunnen zijn voor cartoons over het nieuws. Maak de zinnen af.

*Het selectie criterium 'actualiteit' is belangrijk omdat .....*

*Het selectie criterium 'uitzonderlijkheid' is belangrijk omdat ...*

- 4) Waarom spelen de eigen normen en waarden van de tekenaar ook een rol bij de het tekenen van de cartoon?



- 5) De laatste cartoon is ook een karikatuur. De afgebeelde politicus kreeg onder andere veel kritiek naar aanleiding van de toelagenaffaire. Slachtoffers van de toelagenaffaire stuurden in april een brief naar de Tweede Kamer waarin ze eisten dat hij op zou stappen.  
Welke politicus herken je in deze karikatuur?

Bron: NRC, 03-04-2021

Cartoons kunnen ook verkeerd vallen bij het publiek of bij de mensen over wie de cartoon gaat. Mensen kunnen zich persoonlijk aangevallen voelen en het erg beledigend vinden. Toch heerst er in Nederland wel vrijheid van meningsuiting en persvrijheid.

- 6) Wat vind jij, hoe ver mag je gaan bij het maken van cartoons en spotprenten? Mag je iemand zomaar beledigen?

Je hebt nu een aantal voorbeelden gezien en nagedacht over wat er belangrijk is bij het maken van een cartoon. Nu ben jij aan de beurt!

- 7) Je ziet op de volgende pagina een aantal krantenkoppen met een inleiding staan. Je kunt er eentje uitkiezen, of zelf op zoek gaan naar nieuws om een cartoon over te maken. Teken de cartoon op een leeg A4'tje. Klaar? Lever het dan in bij je docent.

Mocht je het lastig vinden meteen een tekening te bedenken kun je ook nog meer onderzoek doen naar het onderwerp op internet, zodat je er iets meer over weet.

**Schiphol wil terug naar oude niveau, maar met minder overlast. 'We willen een goeie buur zijn'**

Schiphol wil de hinder van het vliegverkeer verminderen. Omwonenden hebben er geen vertrouwen in en zien maar één oplossing.

Bron: Trouw, 05-03-2021

**Friezen dreigen wolven te schieten als er geen hek om de provincie komt: 'Kwestie van tijd'.**

Drentse en Friese boeren zijn zich rotgeschrokken van wolven op hun weiland. Wolven vallen de koeien en pony's van de boeren aan en bijten schapen dood. Vandaag protesteerden Friezen voor een hek rond de provincie. 'We voorzien dat in een paar jaar alles eraan gaat.'

Bron: AD, 08-10-2022.

**70 duizend racefans versus 100 demonstranten: het is duidelijk wiens stem luider klinkt in Zandvoort**

Na meer dan dertig jaar afwezigheid deed de Formule 1 het circuit van Zandvoort aan. Fleur Damen doet verslag van alles wat er op en rond het circuit gebeurt. Vandaag, in de laatste aflevering: het verzet van de natuuractivisten en duinliefhebbers wordt overstemd door ronkende motoren en luidruchtige Verstappen-fans op de dag van de race.

Bron: de Volkskrant, 05-09-2021

**Schaapsherder ontdekt bom uit Tweede Wereldoorlog in Drenthe**

De bom werd gevonden door Jelle Kootstra, schaapsherder op het Holtingerveld bij Havelte. Hij is geïnteresseerd in de geschiedenis van het vliegveld. Ook in 2017 vond hij een vliegtuigbom. "Het blijft toch een beetje schrikken", zegt hij tegen de regionale omroep. "Ik was vanmorgen vrij en dan ga ik lekker snuffelen in de bossen met mijn metaaldetector." Toen zijn detector afging, ging hij graven. "Op 60 centimeter kwam ik metaal tegen. Enkele minuten later zag ik het wel: een dikke zware bom. Een Engelse 500-ponder. Die zijn hier veel gevallen gedurende de Tweede Wereldoorlog, en niet allemaal ontploft."

Bron: NOS, 06-09-2021

**MacDonalds: 'We hopen dat vegetariërs het prima vinden dat onze vegaburgers niet helemaal vega zijn.'**

De fastfoodketen krijgt veel kritiek. De McPlant vegetarische burger is niet helemaal vegetarisch. Doordat het samen met het vlees wordt gemaakt in één keuken, komen de vegaburgers van de McDonalds in aanraking met vlees.

Bron: metronieuws, 2019 & businessinsider, 03-10-2022.

**Australische muskuseend zegt de woorden 'you bloody fool'**

De Australische muskuseend kan menselijke geluiden nabootsen. Carel ten Cate, hoogleraar dierengedrag aan de Leiden Universiteit, kwam bij toeval achter een geluidsopname van een eend die "you bloody fool" zegt en schreef er een wetenschappelijk artikel over.

Bron: NOS, 06-09-2021

## Docentenhandleiding:

- 1) In de krantenkop wordt genoemd dat je wel wat krijgt voor de extra hulp in de gemeente bij de verkiezingen. Op de cartoon is te zien hoe de mensen die helpen er goed aan verdienen door het geld dat ze vasthouden.
- 2) Dat de demonstranten de demonstraties voor 'unmute us' (die onder andere grote evenementen weer door willen laten gaan) vooral gebruiken als vervangend feest/festival, omdat ze dat nu niet hebben (en dus ervoor demonstreren).
- 3) Mogelijk antwoord 'actualiteit': als cartoons actueel zijn, begrijpt iedereen de cartoons beter en kunnen ze de situatie van nu erin herkennen.  
Mogelijk antwoord: 'uitzonderlijkheid': een cartoon die gaat over een bijzondere, ironische of unieke/ belangrijke situatie krijgt meer aandacht.
- 4) Met een cartoon wordt een bepaald beeld uitgedragen, mensen/ situaties worden op een bepaalde manier getekend door de tekenaar die daar dan ook zijn eigen stijl en referentiekader in laat zien.
- 5) Mark Rutte.
- 6) Eigen mening leerling. Bijvoorbeeld: ik vind dat je iemand mag beledigen, want er is vrijheid van meningsuiting. Als je heel erg op je woorden moet letten omdat iemand zich beledigd kan voelen, dan belemmert dat de vrijheid van meningsuiting. Of: ik vind niet dat je iemand mag beledigen. De vrijheid van meningsuiting kent grenzen, bijvoorbeeld wanneer iemand zich gekwetst voelt door wat iemand anders zegt.
- 7) De leerling heeft één tekening in de vorm van een karikatuur getekend, van een nieuwsbericht. Vaak komt er een bekend persoon in voor waarbij bepaalde kenmerken erg worden uitgelicht of één bepaald onderwerp de aandacht krijgt. Er wordt rekening gehouden met de selectiecriteria voor nieuws.